

David Bowie en zwellklei

Het woord zwellklei wordt al heel lang gebruikt in bodemprotocollen. Sinds februari van dit jaar is het opgedoken in de Nederlandse media. Dat hebben we te danken aan Peter van der Gaag van het bedrijf GroundControl. Hij maakte bekend dat in het noorden van ons land zwellklei in de bodem zit. Dat is klei die opzwellt als ze nat wordt en vocht opneemt. Het woord zwellklei is populair geworden. Het inspireerde Driek van Wissen zelfs tot een gedicht:

*“Toen ik laatst over zwellklei hoorde spreken
dacht ik aan het verhaal uit Genesis
dat ook de mens uit klei vervaardigd is
en heb de spiegel er op aangekeken.
Ik heb mijzelf van top tot teen aanschouwd
en ja, ik ben uit zwellklei opgebouwd.”*

Na mijn praktijktijd maakte ik een studiereis door de Verenigde Staten van Amerika. Een van de gastheren liet ons trots ‘de beste grond van de wereld’ zien. Het was een bodem die vooral uit zwellklei bestond. Tot meer dan een meter diepte was de grond zwart. Dat kwam door stukjes bovengrond die door de scheuren vielen en zich met de ondergrond vermengden.

In het Noorden van ons land is de zwellklei minder populair. Dat heeft met scheuren in gebouwen te maken, veroorzaakt door het winnen van aardgas. De scheuren zouden mede door de zwellklei ontstaan. En dat valt natuurlijk niet te declareren bij de NAM. Een tegenonderzoek kon niet uitblijven. TNO-NITG en GeoDelft concluderen dat de onderzochte klei een gemakkelijk vervormbare klei is die een geringe draagkracht heeft en sterk samendrukbaar is. De klei krimpt en zwelt, maar het is niet het soort klei dat in het buitenland voor grote schade zorgt.

En wat heeft David Bowie hiermee te maken? Ik denk dat de oprichters van het bedrijf GroundControl fans van David Bowie zijn. Een van de betere werkjes van deze zanger is Space Oddity. Daarin zingt hij over de ruimtevaarder Major Tom. De controlepost op aarde oftewel Ground Control probeert contact met hem te krijgen, maar het lukt niet. Daarom loopt het slecht af met Major Tom. Iedere keer als ik aan zwellklei denk, schiet de melodie van dit lied door mijn hoofd. *Ground Control to Major Tom. Can you hear me, Major Tom?* De laatste woorden van Major Tom zijn:

*“Planet Earth is blue
And there's nothing I can do.”*

Dat laatste kan niet op een bodemsaneerder slaan. Er is voor de periode 2005 t/m 2009 immers 1 miljard euro aan rijks geld te verdelen. Daar gaat nog wel een bouwfraudekorting af. Gelukkig wordt saneren de laatste tijd goedkoper. U mag zelf bedenken of dat door de recessie komt of door het afschaffen van het vooroverleg.